

VAT-verkosto pohtii: Hallituksen leikkaukset eivät edistä yhteiskunnan turvallisuutta

Pääministeri Petteri Orpon hallitus päätti 16.4.2024 [kehysriihessä vähentää](#) yleishyödyllisille organisaatioille myönnettäviä avustuksia **miljoonilla euroilla**. Samassa kehysriihessä he korostivat panostamista turvallisuuteen. Turvallisuuteen panostaminen on tärkeää, mutta yhtä merkittävää on tunnistaa kolmannen sektorin ainutlaatuinen rooli tässä kokonaisuudessa

Kolmannen sektorin järjestöt kantavat merkittävän vastuun rikosseuraamusasiakkaiden kanssa tehtävästä työstä. Järjestöt asemoituvat yhteiskunnan notkelmien ja instituutioiden väliin, mikä asettaa ne erityiseen rooliin rakennettaessa rikosseuraamusasiakkaiden sekä yhteiskunnan toimijoiden välistä luottamusta.

Järjestöt tarjoavat monipuolisia toimintoja, kuten vertaistukea, koulutusohjelmia, elämän- ja arjenhallinnan tukea, palveluohjausta sekä valmennusta. Nämä toiminnat auttavat rikosseuraamusasiakkaita integroitumaan takaisin yhteiskuntaan ja ehkäisevät uusintarikollisuutta. Näin ollen kolmannen sektorin aktiivinen rooli tukee hallituksen turvallisuustoimia ja edistää yhteiskunnan kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Sote-järjestöjen toiminta torjuu osattomuutta ja yksinäisyyttä tarjoamalla apua päihteiden käytön hallintaan, mielenterveysongelmien hoitoon ja asunnottomuuteen. Esimerkiksi vankilasta vapautuvien asumisen järjestäminen vaatii laajamittaista yhteistyötä eri sektoreiden välillä, koska kohderyhmällä on erityisiä haasteita ja tarve monipuoliselle sosiaaliselle kuntoutukselle.

Järjestöt täydentävät julkisen sektorin tarjoamia palveluita, parantavat niiden saavutettavuutta ja antavat valmiuksia ratkaista vapautuvien kohtaamia ongelmia arkielämässä. Kolmannen sektorin yhdenvertaisuuteen ja viranomaisvastuusta vapaaseen toimintakulttuuriin perustuva ammatillinen roolitus edistää luottamuksellisten suhteiden muodostumista erityisesti niiden henkilöiden kanssa, joiden elämään yhteiskunnan toimijat ovat joutuneet puuttumaan voimakkaasti.

Järjestöjen avustuksista leikkaaminen aiheuttaa kustannuksia tulevaisuudessa rikosseuraamusjärjestelmälle, poliisille ja sote-sektorille. Säästötoimien seurauksena monet, jotka ovat aiemmin löytäneet tukea järjestöjen toiminnasta, joutuvat yhteiskunnan ulkopuolelle. Tämä osattomuus tulee maksamaan järjestöille osoitettuihin julkisiin varoihin verrattuna valtavasti.

THL:n vuonna 2022 toteuttaman DIVA 2.0 haastattelututkimuksen mukaan 45,3 % vangeista (N 150) täyttää ADHD:n diagnostiset kriteerit. Myös autismin kirjo on vankiloissa yliedustettuna muuhun väestöön nähden. Sekä ADHD:hen että autismikirjoon liittyvät piirteet heikentävät yksilön kykyä pärjätä rikosoikeudellisessa järjestelmässä.

Leikkaaminen vankiloista, palveluista, järjestöiltä ja sosiaaliturvasta voi johtaa uusintarikollisuuden kasvuun ja heikentää yhteiskunnan turvallisuutta. Lisäksi se lisää yhteiskunnallista epätasa-arvoa ja horjuttaa luottamusta yhteiskunnan kykyyn tukea haavoittuvassa asemassa olevia.

Sen sijaan, että leikkaisimme, olisi tärkeää korostaa yhteistyön merkitystä eri sektoreiden välillä, kuten valtion, julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin kesken. Yhteistyöllä voidaan löytää tehokkaampia ja kokonaisvaltaisempia ratkaisuja yhteiskunnallisiin haasteisiin, ja hallituksen olisi syytä tukea tätä yhteistyötä sen sijaan, että leikkaa sen resursseja. Näillä leikkauksilla on kauaskantoisia vaikutuksia yhteiskuntarauhan säilyttämiseen ja yhteiskunnan vakauden ylläpitämiseen.

VAT-verkoston puolesta,

Hanna-Riikka Alasippola, VAT-verkoston puheenjohtaja, palveluyksikön johtaja, Rinnekodit

Lida Makkonen, VAT-verkoston varapuheenjohtaja, kehittämisspäälikkö, Satakunnan Sininauhary

Ana-Elisa Lopez, VAT-verkoston vastaava asiantuntija, Rikoksettoman elämän tukisäätiö

VAT-verkoston tavoitteena on rikostaustaisten asunnottomuuden ja uusintarikollisuuden vähentäminen. 13 vuotta toiminut verkosto tekee yhteistyötä Rikosseuraamuslaitoksen, kuntien, hyvinvointialueiden, sote-toimijoiden ja järjestöjen kanssa. 32 jäsenjärjestöämme eri puolilla maata tarjoavat rikostaustaisille henkilöille asuntoja, asumisen tukea ja muita tukipalveluja. Lisätietoa VAT-verkostosta: <https://www.rets.fi/saatio/verkostot/vat-verkosto>

